

2. Праці Одеського політехнічного університету: Науковий та науково-виробничий збірник. – Одеса, 2011. – Вип. 1(35). – 239с.

УДК 330.341.01

Паславська І.М., Антонів В.Б.

Львівський національний університет імені Івана Франка

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Paslavska I., Antoniv V.

SIGNIFICANCE OF INNOVATIVE PROCESSES IN THE ECONOMIC SYSTEM DEVELOPMENT

Головними характеристиками економічного розвитку початку XXI ст. виступають загострення конкуренції у всіх сферах діяльності, зростання рівня ризиків господарювання, інтеграційні процеси у світовій економіці, зростання ролі інформації, пришвидшення динаміки розвитку економічних процесів.

Важливою тенденцією розвитку стала глобалізація, під якою розуміють зростаючу інтеграцію національних економік в єдиний світовий ринок. Її характерними рисами є розширення міжнародної торгівлі товарами і послугами, збільшення міжнародних потоків капіталу, широке застосування новітніх інформаційних технологій (ІТ) та телекомунікаційних мереж. Значення національних кордонів помітно зменшилось. Колишні зовнішні фактори економічного розвитку стали внутрішніми не лише для транснаціонального бізнесу, але й для національного підприємництва.

У цій ситуації визначальною умовою економічної ефективності є високий ступінь наукового й інформаційного забезпечення процесу виробництва, якість його організаційних форм, рівень професійної підготовки кадрів та мотивація у діяльності. Реалізація таких цілей вимагає пошуку ефективної моделі економічного розвитку, яка б забезпечувала національну конкурентоспроможність і орієнтувала б економіку країни на довгострокове зростання. Нею стала модель інноваційного розвитку, яка є тим фундаментом, що визначає економічну силу країни та її перспективи на світовому ринку.

На жаль на практиці, інноваційний розвиток не є пріоритетним завданням розвитку національної економіки України. Позитивні тенденції були, проте вони мали переважно тимчасовий характер. Це характеризує інноваційні процеси в Україні як нестійкі та позбавлені чітких довготермінових стимулів. Особливо прикро констатувати цей факт з огляду на великий інноваційний потенціал національної економіки.

Останні офіційні статистичні дані свідчать про низький рівень інноваційної активності підприємств у такій важливій галузі національної економіки, як промисловість. У 2010 р. інноваційною діяльністю у промисловості займалися 1462 підприємства, або 13,8% загальної кількості промислових підприємств (1411 і 12,8% у 2009р.).

У 2010 р. майже кожне четверте інноваційно активне підприємство постачало свою продукцію на експорт, обсяг якої становив 13,7 млрд.грн., у т.ч. до країн СНД – 8,1 млрд.грн. (у 2009 р. – 13,2 млрд.грн. і 7,9 млрд.грн.).

Протягом 2007-2010 рр. основним джерелом фінансування інноваційної діяльності були власні кошти підприємств. Їхня частка в загальному обсязі фінансування у 2010 році становила 61%, що на 13,1% менше, порівняно з 2009 р. Найвища частка власних коштів була у 2008 р. – 85%.

Обсяг фінансування інноваційної діяльності за рахунок коштів державного бюджету протягом 2007-2008 рр. зростав, та у 2010 р. становив 336,9 млн грн, що на 1,5 % більше, ніж у 2009 р. Негативною тенденцією у 2010 р., порівняно з 2009 р., стало зменшення у два рази обсягів фінансування інноваційної діяльності за рахунок іноземних інвесторів [1].

Як бачимо показники, що характеризують інноваційну активність, є дуже і дуже низькі. Подолати такі негативні тенденції лише за допомогою ринкових механізмів малорозвинена економічна система України не спроможна. Тому визначальною є роль держави в активізації інноваційної діяльності.

Для розвитку інноваційної діяльності в Україні необхідно здійснити комплекс організаційно-економічних заходів, що охоплюватимуть:

- здійснення ефективної державної інноваційної політики, погоджуючи темпи і пропорції розвитку науки, технологій і виробництва;
- вдосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності та процедур патентного захисту інновацій;
- забезпечення сприятливого клімату для створення власних наукомістких виробництв;
- розвиток інноваційної інфраструктури;
- забезпечення комерціалізації наукових результатів;
- розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок та інноваційної діяльності.

Реалізація запропонованих напрямків розвитку інноваційної діяльності в Україні дасть змогу значно підвищити рівень інноваційної активності промислових підприємств, стабілізувати прискорений процес оновлення виробництва, ефективно використовувати внутрішні та залучені зовнішні інвестиції на інноваційну діяльність.

Література:

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>